

Kontrola przeprowadzona przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt

Instytucja kontrolująca:

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie

Kontrola przeprowadzona w dniach:|

05.07 – 30.09.2021 r.

Zakres kontroli:

Realizacja programów ochrony zasobów genetycznych bydła ras: polskiej czarno-białej (ZB) i polskiej czerwono-białej (ZR) w latach 2019 – 2020.

Dokumenty kontrolne:

Protokół kontroli

KRAJOWE CENTRUM
HODOWLI ZWIERZĄT
w Warszawie

KHB.530.1.2021.4

PROTOKÓŁ PRZEBIEGU KONTROLI URZĘDOWEJ

przeprowadzonej w Instytucie Zootechniki - Państwowym Instytucie Badawczym,
ul. Sarego 2, 31-047 Kraków, zwanym dalej IZ-PIB lub Instytutem.

Osobą kierującą podmiotem kontrolowanym jest dr Krzysztof Duda -Dyrektor IZ-PIB.

Kontrolę urzędową w okresie od 05.07.2021 r. do 30.09.2021 r. przeprowadzili
kontrolerzy z Wydziału Kontroli Hodowli i Rozrodu Zwierząt Gospodarskich
Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie, zwanego dalej KCHZ:

1. Szczepan Dzudzewicz, na podstawie Upoważnienia do kontroli Nr 101/2021 z dnia 02.07.2021 r. w okresie od 05.07.2021 r. do 24.09.2021 r. (str. akt kontroli 5.2),
2. Joanna Golik, na podstawie Upoważnienia do kontroli Nr 102/2021 z dnia 02.07.2021 r., z przerwą w dniach 12.07.-16.07.2021 r. (str. akt kontroli 5.3),
3. Magdalena Kowalska, na podstawie Upoważnienia do kontroli Nr 103/2021 z dnia 02.07.2021 r., z przerwą w dniach 23.08.- 03.09.2021 r. (str. akt kontroli 5.4),
4. Sylwia Jakubowska, na podstawie Upoważnienia do kontroli Nr 104/2021 z dnia 02.07.2021 r., z przerwą w dniach 06.09.-17.09.2021 r. (str. akt kontroli 5.5),
5. Monika Kajak, na podstawie Upoważnienia do kontroli Nr 105/2021 z dnia 02.07.2021 r. w okresie od dnia 05.07.2021 r. do 30.07.2021 r. (str. akt kontroli 5.6),
6. Katarzyna Salmanowicz, na podstawie Upoważnień do kontroli Nr 106/2021 z dnia 02.07.2021 r. w okresie od 05.07.2021 r. do 13.08.2021 r. oraz Nr 106a/2021 z dnia 23.07.2021 r. w okresie od 16.08.2021 r. do 31.08.2021 r. z przerwą w dniach 26.07.- 06.08.2021 r. (str. akt kontroli 5.7-8).

Temat kontroli: Realizacja programów ochrony zasobów genetycznych bydła ras:
polskiej czarno-białej (ZB) i polskiej czerwono-białej (ZR) w latach 2019-2020.

Cel kontroli: Sprawdzenie realizacji programów ochrony zasobów genetycznych ww. ras oraz wyeliminowania nieprawidłowości wykazanych w trakcie kontroli przeprowadzonej w 2017 roku w tym zakresie.

W trakcie kontroli zastosowano następujące metody kontroli:

- terenowa - w stadach bydła objętych programami ochrony zasobów genetycznych,
- porównanie zakresu danych zawartych w dokumentacji przekazanej do wglądu kontrolujących z zakresem wymaganym przepisami prawodawstwa zootechnicznego oraz regulacjami wewnętrznymi określonymi przez podmiot kontrolowany,
- analizę danych zawartych w dokumentacji lub zasobach elektronicznej bazy danych obsługującej kontrolowaną działalność w kierunku ich wiarygodności i poprawności,
- bezpośrednio z przedstawicielem wyznaczonym przez podmiot kontrolowany,
- wielowątkowa - bieżąca i sprawdzająca wykonanie zaleceń z poprzedniej kontroli.

O terminie rozpoczęcia kontroli KCHZ poinformowało IZ-PIB, pismem znak KHB.530.1.2021.2 z dnia 21.06.2021 r. (str. akt kontroli 2.1-3). W odpowiedzi pismem znak D/258/21 z dnia 23.06.2021 r. (str. akt kontroli 3.1-3) Instytut wskazał osoby upoważnione do udzielania informacji w zakresie kontroli:

- dr inż. Annę Majewską - Koordynatora ds. ochrony zasobów genetycznych bydła (rasa ZB),
- dr inż. Ewę Sosin - Koordynatora ds. ochrony zasobów genetycznych bydła (rasa ZR).

Informacji i wyjaśnień związanych z tematem kontroli udzielali również hodowcy, których stada objęto kontrolą terenową.

W dniu rozpoczęcia kontroli tj. 05.07.2021 r., IZ-PIB przekazał kontrolującym pocztą elektroniczną skany oraz pliki następujących dokumentów:

- KRS Instytutu Zootechniki - Państwowego Instytutu Badawczego (str. akt kontroli 7.1-6),
- programów ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czarno - białej (ZB) i rasy polskiej czerwono - białej (ZR) z dnia 18.03.2019 r. (str. akt kontroli 11.1-21),

- protokołów z posiedzeń Grupy Roboczej ds. ochrony zasobów genetycznych bydła, z dnia 19 lutego 2019 r. oraz 10 marca 2020 r. (str. akt kontroli 10.1-23),
- list buhajów zakwalifikowanych do wykorzystania w rozrodzie w stadach objętych programami w latach 2018, 2019 i 2020 (str. akt kontroli 8.1, 9.1, 18.1-2, 19.1-2, 20.1-2, 22.1-3),
- wykazów krów i jałowic cielných ras ZB i ZR objętych programami ochrony w latach 2019-2020 (str. akt kontroli 12.1-32, 13.1-30, 14.1-45, 15.1-45, 16.1-73, 21.1-6).

Drogą elektroniczną przekazano również wyjaśnienia i dokumentację dotyczącą:

- stanów nasienia zgromadzonego w obu bankach nasienia należących do Instytutu na dzień 31.12.2020 r. jako rezerwa genetyczna - w formie edytowalnego pliku w programie Excel - e mail z dnia 08.07.2021 r. (str. akt kontroli 23.1-8),
- list krów rasy ZB i ZR proponowanych na matki buhajów na lata 2019-2020 - w formie edytowalnych plików w programach Excel i Word - e mail z dnia 02.08.2021 r. (str. akt kontroli 24.1-7),
- oceny typu i budowy pierwiastek po buhajach z programów ochrony zasobów genetycznych bydła - e maile z dnia 09.08 i 13.08.2021 r. (str. akt kontroli 25.1-3).

Kontrolę zrealizowano poprzez analizę danych zgromadzonych w bazie systemu teleinformatycznego Symlek oraz kontrolę terenową w wybranych stadach bydła rasy ZB i rasy ZR, objętych programami ochrony zasobów genetycznych.

Zakres kontroli obejmował:

- kwalifikację krów do programów ochrony, w tym pochodzenia zwierząt oraz ciągłości prowadzenia oceny wartości użytkowej,
- liczebności stad uczestniczących w programach ochrony,
- wybór i kwalifikację buhajków do programów oraz ich wykorzystanie w rozrodzie, w stadach objętych programami,
- dobór zwierząt do kojarzeń, w tym przekazywanie hodowcom przez prowadzącego księgę (Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka, zwaną dalej PFHBiPM) indywidualnych planów kojarzeń,
- wykorzystanie w stadach objętych programami nasienia buhajów i żywych buhajów uczestniczących w programach ochrony,

- wykorzystanie potomstwa żeńskiego, urodzonego z planowych kojarzeń, do remontu stad objętych programami ochrony oraz do tworzenia nowych stad,
- gromadzenie i przechowywanie rezerwy genetycznej materiału biologicznego.

Analizę pokryć i wycieleń krów oraz wykorzystania potomstwa żeńskiego pochodzącego po rodzicach zakwalifikowanych do programów ochrony przeprowadzono na podstawie danych dotyczących 53 stad i 618 sztuk krów rasy ZB, co stanowi 47,8% populacji krów objętej programem w roku 2020 oraz 158 stad i 1831 sztuk krów rasy ZR, co stanowi 54,9 % populacji krów w roku 2020. Wyniki przeprowadzonej analizy przedstawiono w załącznikach nr 1 i nr 2 do Protokołu przebiegu kontroli urzędowej.

Na podstawie tej analizy wytypowano 10 stad bydła rasy ZB i 16 stad bydła rasy ZR do przeprowadzenia w nich kontroli terenowych. Na podstawie dokumentów okazanych przez hodowców, ich ustnych wyjaśnień oraz identyfikacji zwierząt zakwalifikowanych do programów ochrony zebranych podczas kontroli terenowej dokonano ustaleń i sporządzono z nich notatki służbowe (str. akt kontroli 28.1-10, 29.1-9, 30.1-8, 31.1-6). Wykaz skontrolowanych stad przedstawiono w załączniku nr 3 do Protokołu przebiegu kontroli urzędowej.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Instytut realizuje i koordynuje zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, określone w ustawie¹ z dnia 10 grudnia 2020 r. oraz w przepisach rozporządzenia² Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012.

Ochrona zasobów genetycznych bydła ras polskiej czarno-białej i polskiej czerwono-białej realizowana jest na podstawie programów ochrony dla ww. ras przyjętych przez Grupę Roboczą.

Założenia ochrony zasobów genetycznych, w tym informacje o populacji zwierząt, celu oraz zakresie i metodach realizacji określone są w programach ochrony zasobów genetycznych. Nadzór merytoryczny nad realizacją programów ochrony

---

¹ Ustawa z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36)

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt“)

sprawuje Grupa Robocza ds. ochrony zasobów genetycznych bydła, powoływana i działająca przy Instytucie.

Działaniami kontrolnymi objęto realizację programów ochrony zaakceptowanych przez Grupę Roboczą w dniu 19.02.2019 r. i wprowadzonych Zarządzeniem Dyrektora IZ-PIB nr 21/19 z dnia 18 marca 2019 r.

Liczebność stad i krów rasy polskiej czarno-białej (ZB) i polskiej czerwono-białej (ZR) uczestniczących w programach ochrony w latach objętych kontrolą wynosiła:

- rasa ZB – 2019 r. – 108 stad - 1556 krów,
2020 r.- 97 stad – 1292 krowy,
- rasa ZR – 2019 r. – 326 stad – 3378 krów,
2020 r. – 318 stad – 3335 krów.

Uczestnictwo w Programie ochrony jest dobrowolne i rozpoczyna się w chwili zawarcia przez hodowcę umowy z Instytutem. Hodowca, którego stado bierze udział w programie zobowiązany jest do przestrzegania wymogów programu, w tym wykorzystania w rozrodzie nasienia buhajów wytypowanych przez prowadzącego księgę i zatwierdzonych przez Grupę Roboczą. W rozrodzie naturalnym hodowca może stosować wyłącznie rozplodniki wpisane do księgi hodowlanej. Wymagane jest wcześniejsze uzyskanie pisemnej zgody koordynatorów programów ww. ras na użycie konkretnego buhaja.

Wynik ustaleń i czynności kontrolnych:

Stada bydła ras polskiej czarno-białej (ZB) i polskiej czerwono-białej (ZR), uczestniczące w latach 2019 – 2020 w programach ochrony zasobów genetycznych bydła, objęte były oceną wartości użytkowej prowadzoną przez PFHBiPM. Wyniki oceny gromadzone były w systemie teleinformatycznym SYMLEK. Liczebność poszczególnych stad krów mieściła się w przedziale od 4 do 100 sztuk, określonym w ogólnych warunkach przystąpienia do programu.

Koordynator ds. ochrony zasobów genetycznych bydła kwalifikował nowe stada do programów ochrony na podstawie wniosków hodowców, po przeprowadzeniu analizy dokumentacji i uzyskaniu pozytywnej opinii Grupy Roboczej. Wg. danych przedłożonych przez koordynatora, w rasie ZB w 2019 roku do programu zakwalifikowane zostały 2 stada, w 2020 roku 4 stada, liczące łącznie 35 sztuk. W rasie ZR w 2019 roku do programu zakwalifikowano 7 nowych stad a w roku 2020 do

programu zakwalifikowano 12 stad, liczących łącznie 52 sztuki (str. akt kontroli 10.1-23).

Grupa Robocza corocznie opiniowała listy buhajów do wykorzystania w rozrodzie w stadach objętych programami ochrony oraz dokonywała wyboru krów na matki buhajów. Czynności te poprzedzone były analizą danych rodowodowych zwierząt w celu uniknięcia spokrewnienia zwierząt w następnym pokoleniu.

Jednym z wymogów programów ochrony zasobów genetycznych była jest pobieranie i zamrażanie od każdego buhaja zakwalifikowanego do udziału w programie minimum 200 porcji nasienia, stanowiącego rezerwę genetyczną. Według danych zawartych w zestawieniach przekazanych przez IZ-PIB wynika, że w okresie podlegającym kontroli w Krajowym Banku Materiałów Biologicznych w Balicach zgromadzono nasienie od 6 buhajów rasy ZB i 4 buhajów rasy ZR uczestniczących w programach (str. akt kontroli 23.2-8). Programy zakładają również dokonanie oceny typu i budowy od 20 do 25% pierwiastek objętych programem, tak aby po każdym ojcu uzyskać porównywalną liczbę córek. Z danych przekazanych przez IZ-PIB wynika, że w roku 2019 dokonano 2 oceny pierwiastek rasy ZR i 1 rasy ZB, a w roku 2020 wykonano 27 ocen w rasie ZR i żadnej w rasie ZB (str. akt kontroli 25.1-3). Z analizy danych zawartych w bazie systemu teleinformatycznego SYMLEK, przeprowadzonej w ww. stadach wynika, że w okresie objętym kontrolą programy ochrony zasobów genetycznych była ras ZB i ZR, w zakresie wykonania planów kojarzeń zwierząt, realizowane były zgodnie z założeniami. Pokrycia krów rasy ZB w 94,4 %, a rasy ZR w 92,8 % wykonane zostały buhajami zakwalifikowanymi do programów, zgodnie z planami kojarzeń. Stosowanie nasienia buhajów niezgodnie z założeniami programu ochrony (krycie nasieniem buhajów w innych okresach czasowych, na obszarze innych województw, nie objętych programem i innych ras) stanowiło 5,6 % w rasie ZB i 7,2 % w rasie ZR (szczegółowe dane w załącznikach nr 1 i nr 2).

W analizowanych stadach, w okresie objętym kontrolą, w systemie Symlek zarejestrowanych zostało 838 wycieleń krów rasy ZB, z tego 607 (tj. 72,4 %) po pokryciach buhajami zakwalifikowanymi do programu ochrony, a w stadach rasy ZR odpowiednio 2756 wycieleń, z tego 1727 (tj. 62,7 %) po buhajach z programu (szczegółowe dane w załącznikach nr 1 i nr 2).

W stadach rasy ZB z 315 zarejestrowanych urodzeń cieliczek pochodzących po rodzicach zakwalifikowanych do programu ochrony, na remont stada przeznaczono

241 cieliczek (tj. 76,5 %), a 74 sztuk (tj. 23,5%) ubyło ze stad. W stadach rasy ZR zarejestrowano 1116 urodzeń takich cieliczek, z tego na remont własnego stada przeznaczono 583 cieliczki (tj. 52,2%) a 533 sztuki (tj. 47,8%) ubyło ze stad (szczegółowe dane w załącznikach nr 1 i 2).

Analiza dokumentacji w stadach objętych kontrolą terenową, dotyczącej wycieleń krów i urodzeń cieląt wykazała, że nie rejestrowano wszystkich urodzonych cieląt. Brak rejestracji urodzeń dotyczył w szczególności cieląt płci męskiej (str. akt kontroli 28.1-10, 29.1-9).

Kontrola dokumentacji znajdującej się w wytypowanych do kontroli terenowej stadach, wykazała nieprawidłowość w postaci nierealizowania przez podmiot prowadzący ocenę wartości użytkowej wymogu prowadzenia Kart Jałówki/Krowy (zwane dalej karty J/K) w wersji papierowej. Opisana sytuacja miała miejsce w stadach nr: 49-15029, 49-14549, 49-14539, 49-14423 (str. akt kontroli 28.1-10, 30.3-4). W stadach nr 19-52531 oraz 51-56571, dla których karty J/K były prowadzone w wersji papierowej, stwierdzono braki wpisów dotyczących pokryć i wycieleń (str. akt kontroli 29.6-8).

Identyfikacja zwierząt, przeprowadzona w trakcie kontroli terenowej, wykazała zgodność numerów identyfikacyjnych sztuk utrzymywanych w stadach objętych ochroną z numerami wyszczególnionymi na listach zwierząt zatwierdzonych przez koordynatora programów.

Wyniki analizy danych systemu Symlek oraz informacje zebrane w trakcie kontroli potwierdzają obserwację Grupy Roboczej o tendencji spadkowej dotyczącej liczebności populacji zwierząt oraz stad uczestniczących w programach ochrony zasobów genetycznych.

W odniesieniu do poprzedniej kontroli przeprowadzonej w tym zakresie przez KCHZ w 2017 roku, kontrola wykazała zwiększenie liczby cieliczek urodzonych i pozostawionych w stadach z przeznaczeniem na remont własnego stada oraz zmniejszenie wykorzystania w rozrodzie nasienia buhajów niezgodnie z planami kojarzeń oraz innych ras.

W trakcie prowadzenia kontroli sporządzono dokumentację, która w formie „Akt kontroli” przechowywana jest w KCHZ.

Informuję o przysługującym prawie zgłoszenia w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego protokołu pisemnych umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń w nim zawartych, z jednoczesnym przedstawieniem stronie kontrolującej materiałów dowodowych.

Niezłożenie umotywowanych zastrzeżeń jest jednoznaczne z przyjęciem ustaleń kontroli.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Za zespół kontrolujący:

SPECJALISTA
Wydział Kontroli Hodowli i Rozrodu
Zwierząt Gospodarskich

Joanna Golik
Joanna Golik

Warszawa, dnia 7 października 2021 r.

Pokrycia i wycielenia krów rasy ZB uczestniczących w programie ochrony oraz wykorzystanie potomstwa żeńskiego pochodzącego po krowach i buhajach uczestniczących w programie

Lp.	Numer obory	Liczebność stada krów	Pokrycia zarejestrowane w SYMLEK		Wycielenia zarejestrowane w SYMLEK		Przeznaczenie cieliczek pochodzących z programu ochrony, zarejestrowanych w SYMLEK		
			ogółem	buhajami z programu	ogółem	po buhajach z programu	ogółem urodzone	w tym	
								remont stada	rzeź / inne
1.	89-13241	16	50	49	20	16	11	11	-
2.	09-04991	4	8	8	6	4	3	3	-
3.	87-28371	7	6	6	6	6	3	-	3
4.	91-24541	15	49	49	26	20	6	5	1
5.	43-64931	8	5	5	7	1	3	3	-
6.	43-65471	10	0	0	9	1	2	-	2
7.	43-56771	4	13	13	6	4	1	1	-
8.	43-62291	13	23	22	18	15	6	4	2
9.	43-62261	6	13	7	8	5	2	1	1
10.	43-62471	22	20	20	23	5	3	-	3
11.	43-59121	19	30	30	21	18	10	3	7
12.	43-62061	11	26	26	12	4	4	4	-
13.	97-11281	11	37	27	20	20	10	6	4
14.	47-25971	5	7	4	7	4	3	1	2
15.	35-08881	7	12	12	8	6	3	-	3
16.	49-00551	9	25	25	14	11	4	3	1
17.	49-13681	13	37	37	20	19	10	9	1
18.	35-09011	9	20	18	13	8	3	3	-
19.	85-09681	5	6	5	7	-	-	-	-
20.	49-13981	5	10	10	8	4	4	3	1
21.	35-09021	6	15	15	12	11	8	8	-
22.	49-13531	6	6	6	3	3	1	1	-
23.	35-08301	8	17	17	13	13	8	8	-
24.	01-30331	6	12	12	7	7	3	3	-
25.	01-61891	12	36	36	17	15	6	2	4
26.	01-48161	19	9	9	14	14	9	9	-
27.	45-19141	9	11	11	12	8	4	4	-
28.	19-52451	15	29	29	24	20	12	3	9
29.	09-36861	13	33	12	20	7	2	2	-
30.	77-01621	12	12	12	14	9	5	5	-
31.	19-52651	13	26	26	20	8	6	4	2
32.	19-52531	13	14	14	15	3	3	2	1
33.	19-52481	15	36	36	20	15	6	5	1
34.	09-33281	13	35	22	19	11	6	1	5

35.	79-25941	15	56	56	23	21	9	7	2
36.	79-26801	9	15	15	12	10	8	6	2
37.	51-58641	19	32	31	25	23	7	7	-
38.	51-63741	4	7	6	5	2	1	-	1
39.	51-58851	13	30	30	21	18	5	4	1
40.	79-25971	20	50	50	25	13	12	12	-
41.	79-26611	15	52	52	24	23	8	6	2
42.	51-58131	7	8	8	9	8	5	3	2
43.	79-26961	9	25	24	15	6	2	2	-
44.	51-58911	20	55	55	35	24	12	11	1
45.	51-57231	15	52	52	18	14	9	9	-
46.	51-56571	13	18	17	17	8	4	4	-
47.	51-64191	5	14	13	10	6	2	2	-
48.	51-56951	24	55	55	29	25	17	16	1
49.	51-60031	17	39	39	24	24	8	7	1
50.	33-25561	6	15	14	9	4	1	-	1
51.	81-30911	8	14	14	11	10	3	3	-
52.	33-01741	6	14	14	5	4	3	3	-
53.	33-25831	34	97	96	52	49	29	22	7
X	RAZEM	618	1336	1271	838	607	315	241	74

Pokrycia i wycielenia krów rasy ZR uczestniczących w programie ochrony oraz wykorzystanie potomstwa żeńskiego pochodzącego po krowach i buhajach uczestniczących w programie

Lp.	Numer obory	Liczebność stada krów	Pokrycia zarejestrowane w SYMLEK		Wycielenia zarejestrowane w SYMLEK		Przeznaczenie cieliczek pochodzących z programu ochrony, zarejestrowanych w SYMLEK		
			ogółem	buhajami z programu	ogółem	po buhajach z programu	ogółem urodzone	w tym	
								remont stada	rzeź / inne
1.	85-10299	9	20	17	16	5	4	2	2
2.	49-14209	12	17	14	10	3	5	2	3
3.	85-08501	9	19	16	9	7	4	3	1
4.	49-12931	11	29	29	14	11	4	2	2
5.	49-15663	8	18	18	12	4	4	4	-
6.	49-15861	13	9	9	24	4	9	3	6
7.	49-15745	15	40	40	27	20	7	4	3
8.	49-13552	8	19	18	12	7	6	1	5
9.	49-15915	11	32	32	17	12	7	1	6
10.	49-17879	6	13	13	8	7	1	1	-
11.	49-10143	8	19	19	15	7	3	2	1
12.	49-06099	11	30	27	23	22	10	6	4
13.	49-16119	9	27	27	15	9	6	1	5
14.	49-15633	7	19	17	13	11	4	4	-
15.	49-14369	12	15	14	7	5	5	5	-
16.	49-14359	17	53	51	28	15	11	3	8
17.	49-13149	20	69	65	33	31	9	4	5
18.	49-14071	10	11	11	15	1	3	3	-
19.	49-12791	8	13	13	14	4	5	4	1
20.	49-06479	24	38	31	35	22	20	9	11
21.	49-16173	11	25	25	15	12	6	-	6
22.	49-14689	13	32	31	24	16	11	1	10
23.	89-09389	14	30	27	24	4	6	5	1
24.	49-17869	5	8	8	7	2	3	2	1
25.	85-09923	25	58	58	33	27	14	5	9
26.	49-16655	9	18	18	15	11	8	2	6
27.	49-14331	9	9	8	13	5	2	1	1
28.	49-14161	13	49	48	22	22	11	10	1
29.	49-14655	18	59	58	27	10	11	5	6
30.	85-10051	18	48	46	30	27	12	8	4
31.	49-14383	13	23	22	21	6	4	4	-
32.	49-14701	16	46	46	24	16	9	8	1
33.	49-14195	11	41	40	13	11	9	3	6
34.	49-14549	8	19	19	15	10	3	2	1

35.	07-12779	16	55	53	22	17	12	9	3
36.	49-17793	4	13	10	8	4	4	3	1
37.	49-17233	9	13	12	14	9	4	3	1
38.	49-14399	8	20	19	10	-	-	-	-
39.	49-17679	4	10	10	5	2	3	2	1
40.	09-06571	14	47	3	23	1	11	10	1
41.	49-13671	15	32	28	17	7	8	2	6
42.	49-13945	14	27	26	18	16	10	-	10
43.	49-09909	7	24	21	11	9	6	2	4
44.	07-12779	7	16	16	12	11	7	5	2
45.	49-05043	15	32	25	26	15	12	4	8
46.	85-08481	11	25	25	15	14	5	5	-
47.	49-06463	14	33	33	21	14	14	8	6
48.	49-13449	11	9	9	9	4	3	1	2
49.	49-12809	11	17	17	10	7	3	2	1
50.	49-14619	19	54	54	29	18	12	12	-
51.	49-12669	17	55	54	21	12	8	8	-
52.	49-16411	10	18	18	16	12	8	5	3
53.	49-14789	10	25	25	18	12	13	6	7
54.	49-11549	11	27	27	14	13	3	2	1
55.	49-14101	24	50	50	40	35	21	6	15
56.	49-17899	4	11	11	4	3	1	1	-
57.	49-16579	12	36	36	15	12	6	4	2
58.	49-05949	13	40	40	20	18	3	3	-
59.	23-11621	17	38	36	23	5	4	4	-
60.	05-28301	8	23	6	10	1	1	1	-
61.	49-04773	14	41	35	22	4	11	4	7
62.	49-02279	13	47	47	14	14	7	5	2
63.	85-09941	15	42	30	27	17	12	6	6
64.	49-14419	17	44	43	25	18	12	8	4
65.	49-02259	9	23	23	15	8	5	4	1
66.	49-14959	6	11	11	11	7	5	5	-
67.	85-10169	10	23	22	12	8	8	-	8
68.	49-15039	14	30	28	18	6	4	4	-
69.	49-15191	14	43	42	17	5	4	4	-
70.	49-04829	16	39	36	22	15	10	3	7
71.	49-09031	10	43	43	17	16	8	3	5
72.	49-09043	7	14	13	10	7	6	3	3
73.	49-11273	10	28	28	18	18	4	3	1
74.	49-14889	5	13	11	8	3	4	1	3
75.	49-16839	8	16	16	10	10	4	3	1
76.	49-13155	9	28	22	14	8	10	7	3
77.	49-15109	8	23	23	13	11	6	5	1
78.	49-12689	6	16	16	7	5	3	-	3
79.	49-15041	16	51	48	26	24	12	4	8
80.	49-14349	14	44	43	21	11	9	2	7
81.	49-06491	9	22	16	11	7	6	6	-
82.	23-10719	17	36	33	27	16	10	6	4

83.	35-09321	8	9	7	9	6	5	3	2
84.	35-01119	15	34	30	21	7	7	7	-
85.	49-15799	7	23	22	12	8	5	4	1
86.	47-28571	5	5	5	5	-	-	-	-
87.	49-14879	37	55	55	38	29	15	7	8
88.	49-10999	10	40	31	14	8	5	-	5
89.	85-06739	5	15	15	10	9	6	3	3
90.	69-13599	12	11	7	14	1	1	-	1
91.	69-13469	5	16	15	10	7	3	1	2
92.	49-16959	11	10	10	12	6	6	6	-
93.	49-02501	10	19	19	16	3	8	1	7
94.	49-16509	12	20	17	17	6	6	5	1
95.	05-29571	17	16	14	19	8	10	10	-
96.	49-16769	11	27	27	14	5	7	3	4
97.	49-14251	19	38	37	24	14	13	4	9
98.	49-08135	19	78	78	31	6	11	-	11
99.	35-01089	23	71	71	35	28	14	5	9
100.	49-09269	11	38	38	17	14	5	1	4
101.	49-14451	12	21	21	21	17	16	10	6
102.	49-14539	8	23	23	10	3	3	1	2
103.	49-14139	9	23	23	11	10	4	4	-
104.	49-17479	6	21	21	12	11	6	3	3
105.	49-11089	6	12	12	9	8	4	2	2
106.	29-22129	14	35	33	23	8	10	10	-
107.	49-03999	13	29	27	19	4	4	1	3
108.	49-15699	21	79	79	31	28	17	4	13
109.	49-12431	13	35	35	19	5	7	2	5
110.	49-16339	7	21	21	12	6	6	1	5
111.	49-16239	5	11	11	9	5	4	4	-
112.	37-15085	5	8	8	8	2	4	4	-
113.	49-16799	19	65	65	34	29	15	3	12
114.	49-14589	9	35	35	16	10	8	2	6
115.	49-16871	17	47	47	33	28	16	10	6
116.	49-17639	5	5	5	6	1	3	2	1
117.	49-15053	11	41	40	23	20	11	5	6
118.	49-16379	8	29	29	14	13	7	6	1
119.	49-13183	14	37	34	22	20	10	4	6
120.	49-09583	9	20	20	11	9	3	1	2
121.	49-14113	10	24	21	14	11	3	2	1
122.	49-08469	6	21	20	12	10	8	3	5
123.	49-15339	8	25	17	12	6	5	1	4
124.	35-08441	12	21	21	14	9	6	4	2
125.	49-13511	11	26	23	18	15	10	4	6
126.	49-11391	9	26	23	15	14	5	2	3
127.	49-09099	15	50	45	25	18	10	6	4
128.	49-16541	11	30	29	20	13	7	4	3
129.	49-13611	15	37	27	26	20	7	2	5
130.	49-14749	8	12	12	11	9	6	4	2

131.	49-14423	10	26	24	17	10	5	4	1
132.	49-14031	6	13	9	10	5	-	-	-
133.	49-15029	20	59	30	33	6	11	5	6
134.	49-14909	8	22	20	15	8	8	-	8
135.	53-05199	14	29	24	20	14	7	6	1
136.	49-14439	21	44	41	36	23	16	8	8
137.	49-13561	16	45	45	28	14	16	5	11
138.	69-13375	9	19	19	16	6	6	5	1
139.	49-04539	6	19	13	10	5	5	5	-
140.	05-00029	11	13	8	17	6	6	6	-
141.	49-16889	11	28	28	21	20	7	1	6
142.	49-14273	5	10	10	10	9	1	-	1
143.	49-16705	8	23	21	13	12	8	2	6
144.	85-10155	13	8	7	16	1	4	-	4
145.	49-14469	12	29	28	18	6	5	4	1
146.	49-17079	11	24	21	17	11	5	2	3
147.	49-12639	8	36	35	9	7	6	4	2
148.	49-16101	17	40	39	28	25	8	5	3
149.	49-15592	13	27	26	20	20	15	7	8
150.	05-02279	9	43	42	14	11	5	3	2
151.	49-16369	12	21	21	23	22	3	3	-
152.	49-14409	12	13	8	14	4	2	1	1
153.	49-15855	9	22	19	18	11	6	3	3
154.	49-14669	24	56	54	30	13	9	7	2
155.	47-28011	10	15	12	18	18	8	6	2
156.	05-08271	6	7	6	10	4	5	2	3
157.	49-17463	7	19	16	12	9	5	4	1
158.	49-13353	7	10	10	9	5	4	-	4
X	RAZEM	1831	4516	4189	2756	1727	1116	583	533

Wykaz stad bydła ras polskiej czarno- białej (ZB) i polskiej czerwono-białej (ZR) objętych programami ochrony zasobów genetycznych poddanych kontroli terenowej

Rasa ZB

1. 33-25561 – Gawęda Janusz, Zielnowo;
2. 09-33281 –Stoltman Zbigniew, Wączos;
3. 19-52481 – Stoltman Dominik, Małe Zanie;
4. 19-52651 – Rekowski Grzegorz, Skwierawy;
5. 19-52531 – Skwierawski Kazimierz, Wiele;
6. 51-56571 – Rolka Zdzisław, Stare Kiełbonki;
7. 51-58851 – Kozicki Roman, Kołodziejowy Grąd;
8. 01-48161 – Sasin Stanisław, Krusze;
9. 01-61891 – Kruszewski Piotr, Chrzcianka Włościańska;
10. 43-64931 – Dżaman Ewa, Stańków.

Rasa ZR

1. 09-06571 – Grobelski Rafał, Skórzewo;
2. 49-06491 – Mółka Piotr, Librantowa;
3. 49-15029 – Świętoń- Basiaga Bożena, Januszowa;
4. 49-14549 – Gargas Grzegorz, Łyczana;
5. 49-14909 – Tarasek Ryszard, Krużłowa Niżna;
6. 49-14589 – Serafin Stanisław, Chodorowa;
7. 49-15663 – Biel Zygmunt, Podole Górowa;
8. 49-14539 – Prusak Małgorzata, Sienna;
9. 29-22129 – Rogala Rafał, Baranów;
10. 49-14889 – Majerz Krystyna, Krużłowa Niżna;
11. 49-14423 – Świdorski Mateusz, Jelna;
12. 05-08271 – Osmólski Zdzisław, Łubin Kościelny;
13. 05-29571 – Olszewski Bogdan, Olszewek;
14. 05-28301 – Koszycki Andrzej, Samułki Duże;
15. 05-00029 – Walendzik Magdalena, Gołębie;
16. 47-28011 – Kozub Mariusz, Biskupia Wola.